

Utbildningsinspektion i Örsundsbroskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Örsundsbroskolan	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	627
Skolbarnsomsorg	190
Förskoleverksamhet	150
Förskoleklass	52

Utbildningen vid Örsundsbroskolan omfattar verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 9. Årskurserna 7 - 9 har successivt byggts ut från höstterminen 1998. Till skolan hör även fritidshem samt två förskolor, Salnecke förskola och Örsundsbro förskola.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i två arbetslag med förskoleklass till och med årskurs 5, ett arbetslag med årskurserna 1 - 5 samt fyra arbetslag för årskurserna 6 - 9. I arbetslagen ingår, lärare, specialpedagog, elevassistenter och i några av arbetslagen även skolvärdinna.

Förutom rektor, som kom till Örsundsbroskolan inför höstterminen 2003, finns två biträdande rektorer med ansvar för vardera förskoleklass - årskurs 5 samt årskurserna 6 - 9.

Utifrån de kommunövergripande målen har Örsundsbroskolan formulerat mål för verksamheten. Skolans övergripande mål för läsåret är nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. Därutöver har varje arbetslag formulerat egna mål utifrån resultatet i skolförvaltningens årliga enkät.

Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan (SFS 1999:903). För deltagande skolor innebär försöksverksamheten en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Bestämmelserna om timplanen för grundskolan är en bilaga till skollagen (1985:1110).

Genomförandet av inspektionen i Örsundsbroskolan

Skolverket sände den 17 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för den övergripande granskningen av Örsundsbroskolan har bestått av undervisningsråden Andreas Bergh och Monica Norberg. Besöken i verksamheterna inleddes den 2 mars och avslutades den 4 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Örsundsbroskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Örsundsbroskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, representanter för pedagoger, elever samt föräldrar. Lektioner i ett flertal klasser besöktes. Under besöket fördes också samtal med övrig personal och elever i samband med raster och vid spontana kontakter.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Trygghet och trivsel ingår som en del i skolans mål mot mobbning och kränkande behandling. Vid den senaste kommunövergripande utvärderingen framkom att ett alltför stort antal elever kände sig otrygga i skolan. Varje arbetslag har arbetat med att formulera specifika mål för hur de skall hantera detta problem. Eleverna, framför allt i årskurserna 6 - 9, framförde att man ibland känner sig otrygg på raster och på väg till och från skolan, vilket också framgår av den enkätundersökning som genomförts i december 2003, där 27 procent av eleverna uppgivit att de kan känna otrygghet. I 2004 års enkät uppgav emellertid endast 12 procent i årskurserna 6 - 9 att de kände sig otrygga på rasterna.

Trygghet är en viktig förutsättning för lärandet, enligt skolan. Tolv gemensamma ordningsregler är framtagna i samverkan med eleverna. De intervjuade eleverna uppger att det finns grupper av elever vid skolan som inte följer dessa regler och menar samtidigt att det inte heller görs någonting åt detta av lärare/skolledning. Förstörelse och skadegörelse förekommer på skolan, något som både skolledning, elever och lärare söker uppmärksamma och förebygga; ett arbete som det finns vanmakt inför från både lärares och skollednings sida.

När det gäller övergripande frågor anser eleverna att deras inflytande är begränsat. Elevrådet blir informerat och tillfrågat, men ser resultatet av sitt arbete mer i form av utsmyckning av lokaler, utformning av kafeterian mm än att de delaktiggörs i övergripande frågor. Klassråden fungerar också olika i olika klasser. I vissa är de välfungerande, i andra fungerar de mindre bra. Elevrådets kontaktperson är biträdande rektor. Elevrådet har bytt ordförande under läsåret.

Elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande varierar, framför allt bland de äldre eleverna. Egen planering och möjlighet att välja arbetsuppgift eller arbetsform finns i varierande grad i årskurserna 6 - 9.

Eleverna i årskurserna 6 - 9 känner endast i viss utsträckning till kunskapsmålen. De känner emellertid i allmänhet väl till betygskriterierna för olika ämnen eller olika moment. Enligt eleverna går lärarna igenom dessa vid terminsstart, men någon återkommande måldiskussion förekommer endast i viss omfattning i vissa ämnen.

Bland de yngre eleverna är egen planering samt individuella arbetsscheman vanligt och eleverna upplever att de kan påverka arbetssätt och arbetstakt. De känner därmed också att de kan ta ansvar för sitt lärande.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan når ett bra resultat i arbetet med elevernas inflytande i de lägre årskurserna. Att diskutera hur inflytandet över lärandet i de högre årskurserna skall kunna ökas såväl vad gäller planering, genomförande som utvärdering är däremot ett angeläget förbättringsområde.

Vidare konstaterar Skolverkets inspektörer att Örsundsbroskolan inte i alla delar erbjuder en lugn och trygg miljö för lärandet. Mot denna bakgrund bedömer inspektörerna att värdegrundsarbetet visserligen genomförs på ett godtagbart sätt men att detta är ett viktigt område att förbättra. En utgångspunkt för detta arbete kan vara om och i sådana fall hur formella inflytandeorgan som klassråd och elevråd kan tas tillvara som resurser i detta arbete (se vidare under rubriken Arbetsmiljö och delaktighet). En annan utgångspunkt bör vara att diskutera hur skolan generellt sett arbetar med värdegrundsfrågor, bl.a. hur dessa tillvaratas i den ordinarie undervisningen i olika ämnen.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

77 procent av Örsundsbroskolans elever uppnådde vårterminen 2003 målen. Detta kan dels jämföras med snittvärdet för riket som är 75 procent, dels med skolans förväntade värde enligt Skolverkets analysverktyg SALSA¹ som är 79

¹ "För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser - Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor. "

procent. Våren 2003 låg skolan alltså ett par procentenheter över riksgenomsnittet och ett par procentenheter under det förväntade värdet.

Av slutbetygen vårterminen 2003 kan noteras att en hög andel, 15,9 procent, inte nådde målen i ämnet idrott och hälsa.

Höstterminsbetygen 2003 för årskurs 9 visar att 11 procent av pojkarna och 4 procent av flickorna inte nådde målen i ett eller flera ämnen. De ämnen det framför allt rör sig om är idrott och hälsa och B-språk.

Av resultaten av de genomförda nationella proven i årskurs 9 vårterminen 2003, framgår att 2,9 procent ej uppnådde målen i svenska, 8,6 procent ej uppnådde målen i engelska och 14,3 procent ej uppnådde målen i matematik.

Av eleverna i årskurs 5 nådde 94 procent målen i svenska, 93 procent målen i engelska och 91 procent målen i matematik enligt skolans sammanställning av de nationella proven vårterminen 2003. De elever inspektörerna träffade visste hur de låg till i olika ämnen och vad de behövde arbeta mer med.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolverkets inspektörer att eleverna når målen i mycket varierande omfattning i de olika ämnena. Detta gäller framför allt de högre årskurserna. Skolan bör särskilt uppmärksamma och analysera bedömningsgrunder och betygresultat samt vid behov vidta åtgärder för en rättvis och likvärdig betygssättning.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan

Skolan har en arbetsplan för elevdemokrati och elevinflytande med bl.a. stadgar för elevrådsverksamheten i årskurserna 6 - 9. Utbildning i mötesteknik har genomförts samt även andra insatser för att stödja och stärka elevrådets roll och status vid skolan. Enligt elevrådsrepresentanter har de svårt att bedriva sitt arbete och anser att engagemanget för elevrådsarbete är svagt bland eleverna samt att skolledningen visserligen lyssnar men inte tillvaratar deras synpunkter.

Eleverna i förskoleklass – årskurs 5 uppger att de arbetar med klassråd, där stor del av tiden ägnas frågor om åt trivsel och rastverksamhet. Olika förebyggande insatser görs, t.ex. massage, kill- och tjejsnack samt fadderverksamhet mellan högre och lägre årskurser. Skolvärdinnan finns ute på alla raster samt som stöd vid omklädningen inför idrottslektioner.

Klassrådsverksamheten i de högre årskurserna fungerar olika i olika klasser och de ärenden som tas upp handlar ofta om konkreta och vardagsnära frågor, som exempelvis planering av friluftaktiviteter.

Skolan samråder med föräldrarna varje månad. Dessa möten är välbesökta, och frågor kring organisation och ekonomi behandlas. Protokoll samt övrig information läggs ut på skolans hemsida. De intervjuade föräldrarna uppgav att de känner sig alltid välkomna till skolan och upplever att de är en viktig resurs, men tycker ej alltid att de får gehör för sina synpunkter eller upplever att deras åsikter tas tillvara.

Kränkande behandling

Ett av kommunens kvalitetsområden avser Arbetsmiljö – trygghet. Målet för 2004 är att ”varje förskola och skola har tydliga rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete som omfattar såväl barnens/elevernas som personalens arbetssituation”.

Örsundsbroskolans arbetsplan mot hot, våld och kränkande behandling är under revidering. Denna plan innefattar både förebyggande insatser och åtgärder och avser såväl elever som personal. Varje arbetslag har även, utifrån arbetsplanen, formulerat egna handlingsplaner med förebyggande insatser, som finns sammanställda i ett gemensamt dokument; ”Handlingsplaner mot mobbing/kränkande behandling”.

Vid inspektionen framförde såväl representanter för elever, föräldrar som lärarna att mobbning förekommer och att det är ett problem på skolan. Enligt ledningen är skolan ytterst medveten om problemet och arbetar kontinuerligt med att söka komma tillrätta med det. Bl.a. har Resursteamet i kommunen kopplats in, som arbetar direkt med en grupp elever. Eleverna vet vem de skall vända sig till i mobbningsituationer, men att de anser att de vuxna inte förmår göra någonting åt situationen. Intervjuade föräldrarepresentanter anser att personalen agerar olika och deras uppfattning är att skolan borde vidta ytterligare åtgärder för att komma tillrätta med den otrygga situationen på skolan.

Vid skolan finns ett mobbningsteam, som skall agera enligt planen vid upptäckt mobbning. I teamet ingår personal från de olika arbetslagen samt skolans kurator. Mobbningsteam har tidigare arbetat efter den s.k. Farstamodellen, men denna har frångåtts, då föräldrarna ansett att de inkopplats alltför sent. Skolan arbetar med s.k. kamratstödjare i varje klass i årskurserna 6 – 9 enligt Stiftelsen Friends modell mot mobbning och kränkande behandling. Kamratstödjarna har genomgått Friends speciella utbildning. Deras roll är att berätta för ansvarig lärare i mobbningsteamet om mobbning och andra kränkningar förekommer.

Utifrån de tendenser till främlingsfientlighet och rasism som många upplever finns vid skolan är för innevarande läsår skolans övergripande mål ”nolltolerans” vad gäller mobbing och kränkande behandling. En utvärdering i årskurserna 6 - 9 som gjordes i december 2003 visade att drygt 10 procent kände sig ej trygga/ej trygga ibland. Om dessutom svars kategorin ”oftast” adderas, stiger siffran till 27 procent. Enligt eleverna förs en diskussion om värdegrundsfrågor i vissa klasser, men saknas i andra.

Skolhälsovård och elevhälsa

På skolan finns ett elevhälsoteam bestående av skolsköterska samt skolkurator och skolpsykolog som delas med Fjärdhundraskolan. Kommunen har gemensam skolläkare. Skolan har två elevskyddsombud.

Sammanfattningsvis anser inspektörerna att det formella arbetet på Örsundsbroskolan avseende arbetsmiljö och delaktighet är godtagbart men kan förbättras. Inspektörerna kan vidare konstatera att det bedrivs ett omfattande arbete vid skolan för att höja tryggheten och eliminera kränkningar, men att arbetet inte ger önskad effekt. Att diskutera och arbeta vidare med detta område är därför angeläget. En utgångspunkt kan vara att diskutera om det finns en samsämmighet vid skolan om hur man skall arbeta för att uppnå målen avseende arbetsmiljö och delaktighet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Varje arbetslag från förskoleklass till årskurs 9 har bearbetat de nationella målen till lokala undervisningsmål. Skolan deltar också i det kommunövergripande arbetet för att gemensamt bearbeta och formulera lokala mål. Under läsåret 2003-2004 kommer lokala bearbetningar att göras av målen i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Eleverna känner i viss utsträckning till målen för de olika ämnena. De uppger att de i vissa ämnen och i vissa klasser diskuterat dessa vid kursstart och vet att målen finns tillgängliga på hemsidan. Elevernas uppfattning är dock att målen generellt sett inte används för att diskutera hur arbetet kan läggas upp i förhållande till dessa. Snarare anser eleverna att det är betygskriterierna som är vägledande för hur de läser olika moment. Det är emellertid viktigt att kvalitativa samtal förs med eleverna även om de enskilda ämnens mål samt om läroplanens övergripande mål.

I de lägre klasserna arbetar lärarna med tydliga illustrationer av målen för att eleverna skall kunna se hur deras lärande utvecklas. Ett exempel på detta beskrevs i form av ett träd, där bladen bildar olika delmål och där eleverna målar bladen allteftersom de känner att de har lärt sig detta område.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skolan har en tydlig arbetsplan för elevvård, där ansvaret för insatserna beskrivs. Ansvaret för arbetet med stöd ligger i första hand på läraren i arbetslaget, som i samråd med elev, föräldrar och specialpedagog diskuterar elevens behov av stöd och därefter upprättar eventuellt åtgärdsprogram. Olika ansvarsområden tydliggörs i programmet samt hur uppföljning och utvärdering skall ske. Efter uppföljning av insatserna och om ytterligare insatser krävs, diskuterar arbetslaget gemensamt elevens behov och åtgärdsprogram upprättas alternativt

justeras. Om ytterligare insatser erfordras, aktualiserar specialläraren ärendet på elevhälsoteamets sammanträde, där också åtgärdsprogram och uppföljning presenteras. Teamets förslag till åtgärder kan eventuellt leda till elevvårdskonferens samt beslut om särskilda åtgärder alternativt till åtgärder inom arbetslaget med stöd av specialistkompetens. Kommunens Resursenhet kan också konsulteras i ärendet.

Arbetslagen anser sig ha stora möjligheter att möta och stödja elever med särskilda behov. Arbetslagen förfogar över resurserna och i samverkan med klassföreståndare kan insatser göras snabbt. Personalen upplever att åtgärdsprogrammen är "levande" dokument till stöd i arbetet kring eleven. Det är lätt att be om och få hjälp, anser eleverna och de hjälper också gärna varandra.

Varje elev från förskoleklass till årskurs 9 har en utvecklingsplan. Inför utvecklingssamtalen, som genomförs varje termin, får eleven ett underlag för förberedelse. I detta underlag beskriver eleven sitt arbete i de olika ämnena, t.ex. läsläsning, arbetsinsats, starka och svaga ämnen som sedan diskuteras vid samtalet och några få mål formuleras. Dessa följs upp vid nästa utvecklingssamtal. Enligt föräldrarna är kvaliteten på utvecklingssamtalen mycket olika i olika klasser och beror på lärare. T.ex. upplever föräldrar att den information som lämnas i vissa klasser är otydlig och återkopplingen vid utvecklingssamtalet på det förberedda underlaget är diffus. Föräldrarna är dock huvudsakligen nöjda med utvecklingssamtalen i de lägre årskurserna

Eleverna i årskurserna 6 - 9 har mentorer. En mentor har hand om cirka 10 elever. Elev och mentor inleder veckan med mentorstid, då elevens mest angelägna arbetsområden för veckan bestäms. Eleverna arbetar därefter individuellt och självständigt i enlighet med kurs- och veckoplaneringen och har också viss schemalagd tid, då de själva väljer arbetsområden.

Utvärdering av lärandet och bedömning

De olika ämnesgrupperna sammanträder regelbundet. Enligt skolledningen finns inte något system för att säkerställa likvärdigheten mellan arbetslagen förutom nationella prov och övriga eventuella gemensamma prov inom arbetslag och ämnesgrupper. Örsundsbroskolan ingår i den kommungemensamma arbetsgruppen som under läsåret 2003-2004 arbetar med framtagandet av lokala betygskriterier. Från elever som deltog i intervjuer framfördes att de kände tveksamhet till om betygssättning var likvärdig i de olika arbetslagen.

Samverkan och öppenhet

Eleverna genomför prao i årskurserna 8 och 9 och eleverna väljer och planerar individuellt sina praodagar. Antalet dagar kan variera. Den arbetsplan för praktisk yrkesorientering som finns vid skolan och som presenterats för inspektörsteamet är dock inte aktuell enligt studie- och yrkesvägledaren. Studiebesök genomförs på olika arbetsplatser och på Westerlundska gymnasiet. Studie- och yrkesvägledaren är lärare och arbetar halvtid i ett av arbetslagen.

Samordning mellan skolan och skolbarnsomsorgen sker under morgon och eftermiddag. Enligt personalen sker ett nära samarbete och samplanering mellan skola och skolbarnsomsorg bl.a. i olika lärandesituationer och man använder sig av varandras specifika kompetens för att förstärka och komplettera lärandet för eleverna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd är av god kvalitet och ger förutsättningar att tillgodose särskilt stöd till berörda elever.

För övrigt bedömer inspektörerna att Örsundsbroskolans arbete inom det pedagogiska området är godtagbart men kan förbättras. Detta gäller särskilt elevernas kännedom om målen i de olika ämnena, som är en förutsättning för att eleverna skall kunna utöva inflytande och ta ansvar för sitt lärande. Skolverkets inspektörers uppfattning är att detta i praktiken är ett område som uppvisar stor variation mellan olika ämnen och olika lärare.

Inom detta område bör även diskuteras vilken information som ges till föräldrar vid utvecklingssamtal. Detta gäller också betygs- och bedömningsfrågor, se även rubriken Kunskap.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Kommunal ansvarsfördelning och rektorsfunktionen

Skolans arbetslag har eget ansvar för viss ekonomi (kompetensutveckling, läromedel, lägerskolor) och det egna elevvårdsarbetet. Vidare arbetar de självständigt med utveckling av egna arbetsplaner och egna mållkonkretiseringar utifrån de gemensamma övergripande målen. De två biträdande rektorerna ansvarar för arbetslagen i förskoleklass till årskurs 5 samt årskurserna 6 – 9. Rektor är också kontaktperson för ett arbetslag för förskoleklass till årskurs 5. Arbetslagen upplever sig ha god kontakt med ledningen, som också deltar ibland i arbetslagsarbetet. Personalen upplever att de får gehör för sina synpunkter samt att de får snabb återkoppling i olika frågor.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

De kommunövergripande årliga utvärderingarna sker i juni och styr i stor utsträckning skolans mål och prioritering för nästkommande läsår. Kopplingen mellan de kommunövergripande målen och skolans lokala mål är tydliga och har successivt förbättrats och upplevs idag av personal och den fackliga organisationen som ett bra instrument för den egna verksamhetens utveckling. Varje arbetslag arbetar med sin utvärdering av de övergripande målen och formulerar också förbättringsområden utifrån den kommungemensamma utvärderingen. Detta arbete bildar underlag för framtagandet av kvalitetsredovisningen.

En uppföljning av Örsundsbroelevernas betygsresultat i A-kurserna på gymnasiet pågår för närvarande för att få veta om deras kunskaper från grundskolan "räcker".

Örsundsbroskolan deltar i det kommunövergripande arbetet med att ta fram lokala bearbetningar av ämnes- och betygskriterier för svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Arbetet fortsätter med ytterligare ämnen nästa läsår.

Vid skolan används sedan läsåret 2002-2003 Läsutvecklingsschema (LUS) för alla årskurser. Bedömningar skall göras tre gånger per år. LUS upplevs som ett bra och tydligt verktyg vid bedömning av läsutvecklingen.

Rättssäkerhetsfrågor

Fem elever har anpassad studiegång i olika omfattning. Ingen har under innevarande läsår helt anpassad studiegång. Erforderliga beslut har fattats. Inga elever ingick i särskild undervisningsgrupp vid inspektionstillfället.

En administrativ rutin finns för hanteringen av betyg i samband med betygsättning. Utdrag från betygskatalogen kan vid var tid begäras av var och en. När ett betyg införs i betygskatalogen är det satt och meddelat och det kan därefter inte ändras. Detta gäller oavsett om betygskatalogen förs i dator eller på papper.

Vid uppenbara skrivfel och därmed rättelse i betygskatalogen kontakter läraren rektor, som godkänner och signerar ändringen i betygskatalogen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Örsundsbroskolans rektor och ledning på ett gott sätt tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i läroplanen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att skapa rutiner och metoder för ett systematiskt kvalitetsarbete är gott och personals delaktighet är väl fungerande.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till och information om utbildning

Elevers val vid skolan tas fram utifrån elevernas önskemål. De får därefter rösta fram 5 - 6 alternativ. Exempel på kurser som erbjöds vid inspektionstillfället var bilkunskap, mode och hemkunskap. Inom elevernas val ges möjlighet till ett andra språk från årskurs 8. Vid skolan finns som språkval tyska, franska och spanska. Skolan har ingen modersmålsundervisning och inte heller några elever som har rätt till sådan.

Skolan har utarbetade handlingsplaner för övergångar mellan förskola-förskoleklass, förskoleklass-skola och årskurserna 5 - 6.

Eleverna i årskurs 9 är nöjda med den information och vägledning de fått inför gymnasievalet, bl.a. i form av studiebesök och endagspraktik på gymnasieskolan

Några elever med fysiska funktionshinder finns för närvarande inte vid skolan. Skolans lokaler är, enligt uppgift från skolledningen, anpassade för elever med funktionshinder.

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att informationen om och tillgången till utbildning vid Örsundsbroskolan är god.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalens kompetens och kompetensutveckling

En uppfattning råder bl.a. bland föräldrar att skolan har hög personalomsättning. Detta förklaras av skolledningen med att vid uppbyggnaden av årskurserna 7 - 9 var antalet lärare utan formell lärarutbildning stort. Dessa tjänster har så småningom tillsatts med personal som har utbildning för sina ämnesområden och dag har i princip all personal adekvat utbildning. Specialpedagogresurser finns i arbetslagen och i vissa arbetslag även assistent och/eller skolvärdinna.

Skolan arbetade vid inspektionstillfället med ett kompetensutvecklingsarbete inom ramen för EU Växtkraft Mål 3 och har slutfört analysfasen. Prioriterade kompetensutvecklingsområden, som också är kommunövergripande, är pedagogisk grundsyn, betyg och bedömning samt dokumentation och utvärdering.

Lokaler och läromedel

Lokalerna vid Örsundsbroskolan består av äldre barackliknande byggnader, där förskoleklass till årskurs 5 samt administration är inrymda samt en nybyggd del för årskurserna 6 - 9, det s.k. F-huset. Varje arbetslag i årskurserna 6 - 9 disponerar ett större arbetsrum samt tre mindre innanförliggande arbetsrum. Lokaler placering medför att olika grupper och klasser stör varandra, då de passerar genom varandras lokaler. Två arbetslag disponerar gemensamt en kombinerad no- och hemkunskapssal. Lokalerna är ljusa och öppna. Centralt i denna byggnad finns också en ljushall med elevkafeteria och ett välförsett kommunaldsbibliotek med en skolbibliotekarie. I anslutningen till kafeterian finns matsalen, där frukost erbjuds alla elever till ett pris om fem kronor. Eleverna i olika årskurser "jobbar" både i kafeterian och i matsalen.

Inspektörerna uppfattar att skolledningen är medvetna om de pedagogiska svårigheterna som lokalernas utformning i skolans nybyggda del medför och att försök görs för att hitta organisatoriska och andra lösningar för att eliminera dessa olägenheter.

Skolan har en modern och välanpassad textilslöjdsal samt goda lokaler för musik och träslöjd. Både personal och föräldrar har synpunkter på lokalutformningen i det s.k. F-huset och inför nästkommande läsår diskuteras organisatoriska förändringar, eftersom det totala elevantalet minskar med 30 elever. Datorer finns i alla lokaler och används i mycket olika omfattning beroende på ämnen, men enligt elever och lärare är många datorer trasiga och förstörelsen är stor.

Ca 60 procent av eleverna vid skolan åker skolskjuts. Detta har medfört att skolan har ett koncentrerat schema utan några "hålthimmar".

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till resurser kompetensmässigt och materiellt för utbildningen är tillfredsställande utifrån elevernas behov och med hänsyn till författningarnas krav.

Inspektörsteamet vill vidare påpeka att det är angeläget att hitta lösningar för att hålla datorutrustningen i användbart skick.

Sammanfattande bedömning

Skolverkets inspektörer bedömer att verksamheten vid Örsundsbroskolan övergripande är av god kvalitet och speciellt förtjänar den tydliga arbetsgången och ansvarsfördelningen för elever i behov av stöd att omtalas.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- intensifiera skolans arbete med normer och värden samt analysera den rådande otrygga situationen noggrant,
- analysera variationen i måluppfyllelse mellan de olika ämnena för att vid behov kunna vidta riktade insatser,
- öka elevernas kännedom om målen,
- öka elevernas inflytande över lärandet framför allt i de högre årskurserna,
- förbättra det reella samarbetet med elever och föräldrar,
- informationen till föräldrar vid utvecklingssamtal,
- analysera betygsresultat och bedömningsgrunder för att säkerställa en likvärdig och rättvis betygssättning samt
- se över datorutrustningen.

Datum	Ort
2004-09-17	Stockholm

Monica Norberg
Andreas Bergh